

BBC waakt over het voorgeschreven narratief

13 november 2024

In het licht van het wereldwijd sterk gedaalde vertrouwen in de 'officiële' media, zet de BBC de tegenaanval in. Met 'The fight for truth is on' gaat de ooit als meest betrouwbare omroep beschouwde BBC, berichten van alternatieve media 'fact checken'. Volgens de omroep staan de vrije media in het hart van het complotdenken en verbindingen met extreemrechtse groeperingen.

Foto van [James Frewin](#) op [Unsplash](#)

Gevecht om herwinnen vertrouwen

“Het publiek wordt voortdurend gebombardeerd met verkeerde en desinformatie en met nepbeelden, waaronder die welke door AI worden gegenereerd. En ze vertellen ons dat ze te midden van deze ruis en sensatiezucht onze werkwijze moeten zien, zodat we het vertrouwen kunnen behouden dat mensen de afgelopen 100 jaar in de BBC hebben gesteld. Mensen willen niet alleen weten wat we weten (en niet weten), maar ook hoe we het weten.”

In een nieuwe video zet de BBC een tandje bij, want de overheidsmedia verliezen aanhang en vertrouwen. Met vage beelden van de Amerikaanse ‘complotdenker’ Alex Jones, een brandende Eiffeltoren, de Russische vertegenwoordiger in de VN gromt een voiceover dat er haat en verwarring wordt gezaaid. De foto van Bill Gates verschijnt als de stem spreekt van vermeende complottheorieën. Een slimme beeldmontage waarbij president Poetin in een flits verschijnt gevolgd door het legen van een stembus. De voiceover zegt op dat moment *“undermining democracy”*. De bestorming van het Witte Huis in januari 2020 komt in beeld.

Een vreemde zin passeert als de voiceover zegt: *“you make our work almost impossible, almost.”* Wie met “you” wordt bedoeld, wordt niet duidelijk. Bedoelt de BBC de mediaconsumenten of de alternatieve media? Even verder zegt de zware stem: *“Maar voor jou staan we vroeg op en werken de hele nacht door, over de hele wereld.”* Dat lijkt gericht te zijn op de mediaconsumenten. Het is opoffering voor het algemeen belang, lijkt de BBC te willen zeggen, wees niet on dankbaar en kijk naar ons.

Weer enkele seconden later: *“met onze expertise kun je je nergens verstoppen”*. Wordt met “you” nu weer de alternatieve media bedoeld? Het wordt niet duidelijk. Een verwarringzaaiend filmpje, dat als een noodkreet lijkt te dienen om de oude status van de BBC als betrouwbare mediaproductent nog te redden.

Dan richt de video zich onmiskenbaar op ‘de vijand’: *“We zullen jullie slimme trucs en misleidingen onthullen”*.

Vorig jaar [kondigde de BBC](#) haar nieuwe branche ‘Verify’ aan. Met dit initiatief wil de BBC haar beschadigde imago als ‘vertrouwde tante’ (BBC werd in het verleden [ook wel liefkozend ‘auntie’ genoemd](#)) opvrijzelen. Zij zelf spreekt van het ‘behouden’ van vertrouwen, maar dat is wensdenken.

Corona dieptepunt vertrouwen

Het mondiaal opererende onderzoeksbureau EDELMAN schreef in 2021:

“De bevindingen van de [Edelman Trust Barometer 2021](#) van dit jaar onderstrepen hoe een langdurige scepsis ten aanzien van de media is uitgegroeid tot een breder wantrouwen ten aanzien van bijna alle instellingen en woordvoerders. Het vertrouwen in alle media – traditionele, sociale, zoek- en eigen media – staat op een recorddiepte. Sociale media blijven onderaan de vertrouwensstapel, nadat ze daar in 2016 zijn gevallen. Opvallend is dat de traditionele media de sterkste jaarlijkse daling kennen van alle mediabronnen in bijna tien jaar volgen.”

Maar nu is het niet veel beter. In diverse onderzoeken zoals dat van [Edelman](#) (PDF) (partner van het World Economic Forum) blijkt dat in 15 van de 28 onderzochte landen minder dan 50% van de bevolking de media vertrouwt. Bedoeld zal worden de overheidstrouwe media. Nederland scoort 56%. Veel videokanalen van alternatieve media scoren hogere kijkcijfers dan veel programma's in de main stream media.

Er is paniek in de tent. “Restore trust”, riep EU-president Von der Leyen. Niet door als overheid te luisteren naar de al jaren geuite grieven van de bevolking, maar door die kritische stemmen het zwijgen op te leggen.

Meer geld voor narratiefwaakhonden

Pointer is de Nederlandse narratiefwaakhond. Afgelopen weken ontvingen diverse alternatieve media kanalen een e-mail waarin ze beschuldigd werden van het verspreiden van “complottheorieën, medische misinformatie en de omvolkingstheorie”. Pointer werkt aan een programma over de alternatieve media, in dit geval podcasts: “Voor Pointer (KRO/NCRV) zijn wij bezig met een verhaal over misinformatie in podcasts.” Daarvoor hebben zij de transcripts van de diverse podcasts doorgenomen, zo ook die van Radio Moddergat. Inmiddels is het [artikel](#) online te lezen. De NOS nam [het artikel](#) over.

Het is duidelijk, het is een onbehouden mail van een groep die in het nauw zit: de overheidsmedia. Hoe houden wij de angst voor de vermeende klimaatverandering levend, het enthousiasme voor meer windturbines, zeg maar de energietransitie, het enthousiasme voor insecten op het bord? Hoe houden we de angst voor

virussen tussen de oren, voor CO2, stikstof, de Russen, Donald Trump? En hoe kunnen we met de genderideologie en klimaatfanatisme de samenleving nog verder polariseren?

Mensen zijn het zat, daarom haken velen af bij de overheidsmedia. De Hilversumse omroepen ontvangen jaarlijks € 1 miljard. Van de overheid. Dan heb je niet veel ruimte om die gulle hand te bekritisieren.

Het eerder aangehaalde rapport van Edelman signaleert nog meer ramspoed: de maatschappijen versplinteren. Het vertrouwen in media, wetenschap en overheden is historisch laag. Volgens Edelman, dit even voor de fact checkers, zegt 74% van de Nederlanders dat de omgangsvormen in samenleving en het wederzijds respect lager zijn dan ooit in de geschiedenis. Maar liefst 63% zegt dat *“het sociale weefsel dat Nederland ooit bijeenhield te zwak is geworden om te dienen als basis voor eenheid en een gemeenschappelijk doel.”*

Het bewaken van ‘de waarheid’ is nu big business geworden. Er gaat veel geld in om, belastinggeld. En dit om de burger essentiële informatie te onthouden om te kunnen begrijpen waar deze chaos vandaan komt en wie er baat bij hebben. Zowel Den Haag als Brussel proberen de gaten en kieren van alternatieve berichten en meningen dicht te stoppen. Daarmee het wantrouwen in de overheid, de media en ‘de wetenschap’ nog verder verzwakkend.

Zolang de media zelf niet veranderen, zal censuur en verdachtmaking van de alternatieve, nieuwe of vrije media niet helpen. Het probleem ligt in de main stream media zelf. En alleen zichzelf kunnen dit oplossen.